

21 בפברואר 2012

במייל

לכבוד
ח"כים חברי ועדת הפנים
הכנסת
ירושלים

לכבוד
ח"כ אמנון כהן
יו"ר ועדת הפנים
הכנסת
ירושלים

שלום רב,

הנדון: הצעת חוק לתיקון פקודת בתי הסוהר (מס' 43) (תנאי מאסר), התשע"ב-2012

לקראת הדיון בוועדת הפנים בעניין הצעת החוק שבנדון הקבוע ליום 22.2.2012, אנו מתכבדים להגיש לכם את עמדתנו.

1. אנו מברכים על קידומה של הצעת החוק, הנותנת ביטוי חשוב לזכויות החוקתיות של אסירים לתנאי מחייה הולמים ומקווים כי להצעת החוק תהייה גם משמעות אופרטיבית בשיפור תנאי הכליאה בישראל. למרות זאת, מהצעת החוק נעדרת התייחסות לכמה הוראות יסודיות אשר נוגעות באופן ישיר לזכויות חוקתיות של האסיר, ובראש ובראשונה **הזכות לשטח מחייה ראוי**.
2. למרות מאמצי שבי"ס בשנים האחרונות, האסירים במדינת ישראל מוחזקים בתנאי צפיפות קשים מנשוא. שטח המחייה במתקני הכליאה בישראל הינו במקרים רבים בלתי אנושי ונמוך באופן משמעותי מהמקובל בעולם. דווקא נוכח המציאות הלקויה והקשה הקיימת כיום בנוגע לצפיפות בבתי הסוהר, קיימת חובה מוגברת לקבוע בחקיקה ראשית את **זכותו של אסיר לשטח מחייה ראוי בתא**. השמטת זכות זו מרשימת הזכויות המנויות בתיקון החוק, עשויה להעניק לגיטימציה למצב הלקוי הקיים כיום ולהנצחתו.
3. לצפיפות בבתי הסוהר השלכות קשות על כל תנאי החיים של האסירים והיא גוררת תנאי תברואה והיגיינה קשים; העדר אוורור נאות; הידבקות במחלות; אלימות בין אסירים; פגיעה בפרטיות ועוד. בהעדר התייחסות לזכותו של אסיר לשטח מחייה הולם בתא נשמטת הקרקע גם מתנאים אחרים המוסדרים בהצעת החוק כגון תנאי תברואה הולמים (סעיף 11ב (ג)(1)) ותנאי אוורור סבירים בתא (סעיף 11ב (ג)(5)).
4. הוראת חוק מתימרת לפרט, על פי דברי ההסבר, מכלול "הוראות מחייבות בדבר תנאי כליאה הולמים לאסירים ולהגדיר את זכויותיהם הבסיסיות, בעיקר בנוגע לתנאים הפיזיים במקום המאסר". לאור תכלית החקיקה, כפי שהיא מנוסחת בדברי ההסבר, להשמטת ההתייחסות לזכויות מסוימות השלכות קריטיות. משמעות הדבר כי התנאים שהושארו מחוץ להצעת החוק אינן משקפות את זכויותיהם הבסיסיות של האסירים.
5. העדר ההתייחסות לשטח מחייה לאסיר בחוק הינה אף אבסורדית ובלתי סבירה נוכח קביעתו של השטח הממוצע לאסיר בסעיף 9ח' לתקנות בתי הסוהר (תנאי מאסר), התש"ע-2010. ברי, כי

ההסדרים הקבועים בחקיקת המשנה צריכים להשתקף בחקיקה הרשאית אשר מכוחה הותקנו התקנות.

6. נוסף לאמור לעיל, אנו מבקשים להצטרף להערות הסנגוריה הציבורית לתזכיר החוק בעניינים הבאים:

א. ביטול הכפפת החוק לתקנות - בסעיף 11ב(ב) מופיע המשפט "אסיר יוחזק בתנאים הולמים, כפי שיקבע בתקנות, שלא יהיה בהם כדי לפגוע בבריאותו ובכבודו". יש להשמיט מהצעת החוק את המילים "כפי שיקבע בתקנות", אשר אין להן זכר בהוראה המקבילה בחוק המעצרים, על מנת לשמור על מדרג חקיקתי ראוי ולמנוע קיבוע של התקנות החלקיות והבלתי מספקות שנקבעו בעניין זה כסטנדרט הראוי המשקף את התנאים ההולמים של אסירים.

ב. הוספת התייחסות לפעילות שיקום - שיקום האסיר הוא חלק מזכותו של האסיר לכבוד ולהגשמה עצמית והוא גם אינטרס ציבורי מהמעלה הראשונה, אשר יש לתת לו ביטוי בחקיקה ראשית.

ג. הוספת הזכות לקבלת מבקרים, קיום קשר טלפוני והתכתבות - למרות שהזכות לקבלת מבקרים ולקיום קשר טלפוני מופיעה בסעיף 9 לחוק המעצרים לעניין תנאי החזקה במעצר, הצעת החוק שבנדון השמיטה זכות זאת. השמטת זכות זו מתנאי המאסר של אסירים אינה ברורה והיא בלתי סבירה.

לאור האמור לעיל, אנו קוראים לכם להוסיף לרשימת תנאי המחייבה בראש ובראשונה את הזכות לשטח מחייה הולם לאסיר וכן את הזכאות לטיפול ושיקום ולקבלת מבקרים וקיום קשר טלפוני.

בברכה,

אן סוצ'יו, עו"ד